

CENT TRENTA ANYS D'ARTS ESCÈNIQUES A VILADECANS. DEL CAFÉ TEATRE BONET AL FESTIVAL INTERNACIONAL AL CARRER I L'ATRIUM

dossier

XAVIER CALDERÉ I BEL, XAVIER CAMPÓN BRUGADA, MANUEL LUENGO CARRASCO*

AJUNTAMENT DE VILADECANS

Els precedents. Activitats teatrals a la vila, abans de 1936¹

Es poden trobar testimonis documentals de l'antiga tradició teatral a Viladecans des de l'any 1881, com a mínim. Aquesta és la data en què es va crear el local de dos pisos de la carretera de Barcelona a Santa Creu de Calafell, anomenat inicialment cafè i teatre Bonet, el qual anys més tard rebria el nom de ca l'Esparter. Durant gran part del segle XX, a l'escenari del popular cafè –com també va passar, en altres moments, a la sala de ball d'un altre cafè de la carretera conegut com a cal Sastre– es van congregar moltes de les iniciatives artístiques, líriques o teatrals portades a terme per orquestres, companyies de teatre i de sarsuela o corals, tant de Viladecans com de fora de la vila.

A partir de l'any 1921, l'abandonament de les antigues escoles públiques municipals, situades entre el carrer de la Muntanya i el carrer de la Rere l'Església va ser aprofitat per la parròquia del poble per crear un Centre Catòlic que va aplegar jovent de la vila, el qual, a inicis de la dècada dels anys trenta, va ajudar a bastir la secció local de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, ben activa fins a l'any 1936.

Al marge d'aquelles activitats potenciades des de l'Església, altres joves, d'ideologia no lligada al pensament catòlic, van desenvolupar activitats des de l'entitat anomenada Centre Cultural i Artístic de Viladecans, fundada l'any 1933, la qual va poder desenvolupar algunes activitats fins a l'any 1936.

* **Xavier Calderé i Bel.** Historiador i arxiver de l'Arxiu Municipal de Viladecans.

Xavier Campón Brugada. Cap del departament de Cultura i Comunitat de l'Ajuntament de Viladecans.

Manuel Luengo Carrasco. Historiador i cap del departament de Patrimoni Cultural de l'Ajuntament de Viladecans.

¹ La informació sobre els precedents teatrals i sobre les activitats sorgides des de la parròquia de Viladecans ha estat extreta del llibre de Xavier Calderé i Bel, *L'Abans. Viladecans Recull gràfic, 1890-1965*, El Papiol: Efadós, 2003.

El teatre del Centre Parroquial promogut per mossèn Ramon Saborit

Després de la Guerra d'Espanya, el jovent que assistia a doctrina i les noies de l'Associació de les Filles de Maria van escenificar algunes obres de teatre tot aprofitant tant la sala de ball de ca l'Esparter com el petit local de l'Auxilio Social, situat als baixos de can Modolell. Anys més tard, aquests joves de la vila es van aplegar en la secció local de las Juventudes de Acción Católica Española, que va acabar per desembocar en el quadre d'actors i actrius d'àficionat del Centre Parroquial Catequètic de Viladecans.

Durant aquesta època de la immediata postguerra, cal esmentar el retorn de la representació dels Pastorets. L'obra, anunciada amb el títol *Los pastorillos*, va ser representada fins a l'any 1944, mitjançant versions com la de *La llum de l'establia*, dels mossens Marià Tubau i Josep Vinyeta, o *La venjança de Jesús*, dels autors Pau Rosés i Joaquim Albanell, on la presència de dones, fins i tot en el cas del paper de la Mare de Déu, no era permesa pels cànons de l'Església Catòlica.

Amb l'arribada del nou rector del poble, Ramon Saborit i Comellas,² l'any 1948, es va desenvolupar amb força el teatre realitzat per i des de la parròquia, durant les dues

² Ramon Saborit i Comellas (1906-1989) fou sacerdot i escriptor. Fou un dels fundadors de la Biblioteca Popular de Teatre Catòlic i va ser rector de Viladecans des de 1948 fins a 1972. Estrenà o publicà obres teatrals, per a infants o bé de tipus moralitzador com ara *El Príncep que cercà la felicitat: poema líric medieval en tres actes i onze quadres* (1933); *Neu als cims i foc al cor: comèdia dramàtica en tres actes i epíleg* (1933); *Idil·li pastoril: quadret escènic per a infants* (1934); *Si jo fos princesa!: visió poemàtica en dos actes i epíleg* (1934); *Corona de sacrificis: drama social en quatre actes*; *Pàtria ofesa: [en les trinxeres durant la Guerra Europea]: drama en tres actes* (1934); *Francina la germana, àngel de la llar morent: drama de tres actes i Cors d'Àngel: drama de tres actes per a noies* (1936).

Imatge de la representació de l'obra *La llum de l'establia* als locals de l'Auxilio Social de Viladecans, l'any 1949. Autoria fotogràfica desconeguda. AMVA-AI (Arxiu Municipal de Viladecans-Arxiu d'Imatges), Fons Secundí Roca Roca.

dècades posteriors. La inauguració del local del *Centro* –situat al carrer del Pare Artigas, núm. 2– l'any 1950 va fer que trobessin lloc on aixoplugar-se una bona colla de veïns abocats a l'activitat teatral: directors, tramoistes, electricistes, apuntadors i, és clar, reconeguts actors i actrius amateurs dins l'àmbit local.

Hom pot considerar la dècada dels anys cinquanta del segle passat com un període de concentració de les activitats teatrals en el nou Centre Parroquial. Durant molts diumenges, en la sala mateixa del Centre on es projectaven pel·lícules, el nombrós quadre escènic d'actors de l'entitat representaven obres teatrals, els quals eren acompanyats, ocasionalment, per altres companyies amateurs de la comarca i, fins i tot, per algun actor o actriu professional de cert renom.

Altres iniciatives teatrals també van aprofitar els mitjans que oferia l'escenari del nou Centre Parroquial. Aquest és el cas de l'anomenada Peña Rafallo, formada a les darreries de la dècada dels anys quaranta i d'activitat intensa, aleshores, tot i les dificultats dels moments de la postguerra.

Al marge del teatre parroquial, però també durant els anys anteriors a l'adveniment de la democràcia, cal esmentar el teatre que es va fer a l'antic edifici de la masia de can

Sellarès, entre 1967 i 1975³. La coneguda anteriorment com a casa pagesa fou el centre social i d'actuacions diverses de l'Agrupació Cultural Recreativa⁴ –bastida des de l'any 1953–, la qual va restar enquadrada dins la secció sindical d'Educación y Descanso i emparada dins l'iderari paternalista dels directius de la fàbrica Roca-Radiadores. En aquell equipament nascut per a l'esbarjo dels treballadors de l'empresa i de llurs famílies va néixer el grup aficionat Teatre Estudi, que acabaria restant integrat al Centre Cultural de la població veïna.

L'activitat de l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer, a partir de 1972⁵

Després d'un cert moment de decaïment en l'activitat teatral, a mitjan dècada dels seixanta, una nova entitat,

³ CAMPANY, Josep, i altres. *Gavà*. Valls: Cossetània, 2001, pàg. 108.

⁴ VALENTI I ZURRIAGA, Mireia. *L'Abans*. Gavà Recull gràfic, 1890-1965. El Papiol: Efadós, 2002, pàg. 573.

⁵ Les referències de la història de l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer han estat extretes de l'article publicat al blog de l'entitat *Punt de Trobada de Viladecans* el dimecres 1 de juliol de 2009. Vegeu l'article complet a <http://puntviladecans.blogspot.com/2009/07/lagrupacio-cultural-mossen-cinto.html>

Instantània d'una obra teatral representada el 7 d'octubre de 1990 durant la celebració del II Concurs de Teatre Amateur.
Fotografia d'Antoni Pastor Pérez, Viladecans. AMVA-AI, Fons Ajuntament de Viladecans.

l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer, prendria el testimoni de la vitalitat de teatre d'aficionat de Viladecans. L'Agrupació va néixer amb la voluntat de convertir-se en una entitat dedicada a la creació i promoció culturals, encara que la seva principal activitat va esdevenir l'activitat teatral. Els primers assaigs i representacions van tenir lloc a la sala d'actes del Col·legi Modolell, atès que per aquelles dates el Centre Parroquial estava ocupat per un grup de nois i noies que també hi feien activitats teatrals.

A l'inici de l'any 1974, mossèn Salvador Jordi, rector de la Parròquia de Sant Joan Baptista, va oferir a la nova entitat el local del teatre del Centre Parroquial. Amb aquell fet començava una etapa definitiva per a aquest grup. Una vegada instal·lats al Centre Parroquial, el mes de març de 1974 es posà en escena la primera obra de teatre: *Terra Baixa*, d'Àngel Guimerà.

Després de més de 35 anys d'història, l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer continua amb les seves activitats fins a l'actualitat, en què està formada per unes dues-centes persones entre actors, directors, tècnics i col·laboradors. A més a més, el ventall d'edats de les persones que integren l'entitat permet poder dur a terme tot tipus de representacions teatrals, des de teatre infantil i juvenil fins a obres de teatre clàssic, contemporani o musical. El seu objectiu, any rere any, ha estat assolir cada cop reptes més difícils, per posar-se el llistó cada cop més alt. D'aquesta manera s'han succeït els espectacles no només a l'escenari del Centre Cultural Sant Joan de la nostra ciutat, sinó que també s'han

representat obres arreu de Catalunya, gràcies a la participació en mostres i concursos de teatre amateur.

Els Concursos de Teatre Amateur de Viladecans, del 1986 al 1995. La col·laboració entre l'Agrupació i l'Ajuntament

A mitjan dècada dels anys vuitanta, la ja tradicional activitat teatral d'aficionat, ara amb l'impuls de l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer, va cristal·litzar en l'organització de l'anomenat Concurs de Teatre Amateur, del qual s'hi van celebrar cinc convocatòries, els anys 1986, 1990, 1992, 1994 i 1996.

Concretament, la primera edició es va celebrar entre els mesos de novembre de 1986 i març de 1987. La idea va sorgir des l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer, qui de seguida va demanar el patrocini de l'àrea de Serveis Culturals de l'Ajuntament de Viladecans i el suport de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. Aviat, l'Agrupació va crear una comissió organitzadora que va contactar ràpidament amb algunes companyies teatrals d'aficionat desitjoses de participar en el concurs. En el tríptic informatiu d'aquella primera edició, hi constava el nom de les companyies participants, precedides d'una proposta d'intencions on es podia llegir el següent:

"(...) En presentar-vos aquest Primer Concurs de Teatre Amateur de Viladecans, la comissió orga-

Públic assistent a un exercici de trapezistes, durant el Festival Internacional de Teatre i Animació de Viladecans Alcarrer, 1997. Fotografia d'Antoni Pastor Pérez, Viladecans. AMVA-AI, Fons Ajuntament de Viladecans.

nitzadora de l'A.C. Mossèn Cinto Verdaguer d'aquesta vila, veu un gran objectiu fet realitat. Després de moltes hores de treball, de llargues reunions, de dificultoses decisions i de contactes de la majoria de grups de teatre de la rodalia, creiem poder oferir-vos una mostra del millor teatre d'aficionats, que actualment es ve representant arreu de Catalunya. Som de l'opinió que la cultura d'un poble es mesura per la cultura dels que formen part d'aquest poble. És per això que pretenem contribuir amb aquest concurs a l'enriquiment cultural del nostre poble (...)."⁶

L'ordre de participació de les companyies convidades en aquell primer concurs va ser el grup Enric Borràs de Sant Feliu de Llobregat, el grup Foment Excursionista de Barcelona, el grup Joventut Excursionista de Calella, l'Elenc Artístic del Patronat de Reus, el Centre Moral i Instructiu de Gràcia, la Secció de Teatre del Casal de Sant Pere de Terrassa, el *Grup de Teatre de la UEC d'Olesa de Montserrat*, el Dinàmic Club de Barcelona i el grup de Teatre de la Sociedad Cultural

Recreativa "El Ciervo" de Sabadell, el qual es va emportar el major nombre de premis. Totes les obres van ser presentades al públic al teatre del Centre Cultural Sant Joan.

En la segona edició del Concurs, celebrada entre el 25 de novembre de 1990 i el 3 de març de 1991, es va comptar amb un pressupost més elevat: 2.400.000 pessetes, tot garantint que l'Ajuntament es faria càrrec del dèficit que es pogués ocasionar, estimat en unes 800.000 pessetes i del finançament del muntatge de cadascun dels grups, amb 60.000 pessetes.⁷

En aquella edició, el nombre de companyies que van voler participar van arribar a 24, de les quals van ser seleccionades un total de 8. Van ser el Grup TEI del Casino Santfeliuenc de Sant Feliu de Llobregat; el Rodamon Cei, de Terrassa; el Grup Teatre Mercat de les Corts, de Barcelona; l'Agrupació Teatral Manresana, l'Elenc Artístic Patronat, de Sitges; l'SCENA Grup de Teatre, de Sabadell; la secció de Teatre del Casal de Sant Pere, de Terrassa, i el Grup de Teatre de la UEC, d'Olesa de Montserrat. Totes les companyies van representar obres de diversos gèneres teatrals

⁶ Arxiu Municipal de Viladecans (AMVA), Fons Ajuntament de Viladecans, Expedient de l'organització del I Concurs de Teatre Amateur de Viladecans, 1986-1987.

⁷ Arxiu Municipal de Viladecans - Hemeroteca (AMVA-H), *Butlletí Municipal de Viladecans*, 3a època, núm. 23, Ajuntament de Viladecans, novembre de 1990, pàg. 13.

Actuació musical realitzada durant l'acte de commemoració dels 50 anys del Centre Parroquial de Sant Joan, el 3 de desembre de l'any 2000. Fotografia d'Antoni Pastor Pérez, Viladecans. AMVA-AI, Fons Ajuntament de Viladecans.

i tant en català com en castellà. Finalment, l'Agrupació Teatral Manresana va guanyar el primer premi dotat en 100.000 pessetes.

La tercera edició del Concurs es va celebrar entre els mesos de novembre de 1992 i març de 1993 i va comptar amb la presència de companyies procedents de Manresa, Lleida, Sitges, Granollers, Sabadell, Ullastrell, Castellbell i el Vilar, Barcelona, Terrassa i el Vendrell, a més d'una altra que procedia de la població valenciana de Silla.

La quarta edició del Concurs es va realitzar a cavall dels anys 1994 i 1995 i va tenir un nivell similar de participació que els anteriors. Els grups Antara Teatre de Silla, de València, i TEI Casino Santfeliuenc van ser els indiscutibles protagonistes del certamen.⁸

En la cinquena edició, i darrera, realitzada entre els anys 1996 i 1997, van participar vuit companyies procedent de Burgos, Barcelona, Ullastrell, Olesa de Montserrat, Sabadell i Vilanova i la Geltrú. En la notícia del Butlletí Municipal, que es feia ressò del tancament de l'edició, es deia: "la convocatòria d'enguany és l'antesala del nou equipament cultural que serà el teatre municipal, al torrent Ballester". S'estava referint al futur equipament Atrium Viladecans.⁹

El Festival internacional de Teatre i Animació de Viladecans Alcarrer i l'equipament Atrium. Fites dels darrers 21 anys

A començament dels anys noranta del segle passat, Viladecans encara era una ciutat òrfena d'equipaments culturals. Conscient d'aquestes mancances, l'Ajuntament va fer una aposta clara per dos festivals internacionals de magnitud, tant de teatre i animació com de música, com a fórmula vàlida de promoció i democratització de la cultura en general i com a tasca prèvia que menaria, posteriorment, cap a la construcció d'un equipament cultural de magnitud. Pel que fa als festivals, el primer en organitzar-se va ser Alcarrer, com a festival internacional de teatre i animació, l'any 1990; un any després s'organitzaria Croma, festival internacional de Músiques del Món. L'equipament desitjat arribaria amb la construcció de l'Auditori Teatre Atrium Viladecans, inaugurat el setembre de 2003, amb una sala gran de 825 places i una sala polivalent annexa de 270.

La sala gran de l'Auditori Teatre Atrium Viladecans compta amb una boca escènica similar a la del Gran Teatre del Liceu, cosa que fa d'aquesta sala un dels teatres més importants de Catalunya, amb un espai escènic privilegiat de 25 metres d'amplada, 23 d'alçada i 18 de fons. Aquesta sala

⁸ AMVA-H, *Butlletí Municipal de Viladecans*, 3a època, núm. 26, Ajuntament de Viladecans, novembre de 1995, pàg. 13.

⁹ AMVA-H, *Butlletí Municipal de Viladecans*, 3a època, núm. 45, Ajuntament de Viladecans, maig de 1990, pàg. 18.

neix com a motor cultural de la ciutat i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i per aquest motiu s'hi potencia la programació d'espectacles d'òpera, un gènere amb poca presència a la zona. L'Auditori compta amb un espai per a orquestra que facilita que s'hi puguin representar espectacles programats en espais tan importants com el Gran Teatre del Liceu de Barcelona sense modificar-ne el muntatge.

Aquesta política cultural de grans esdeveniments va representar una aposta clara per aconseguir uns objectius específics i concrets. Primer, obtenir la centralitat de la ciutat dins l'àmbit cultural, respecte de la comarca del Baix Llobregat. Seguidament, difondre una imatge de ciutat cultural entesa com a aparador i carta de presentació de la ciutat a l'exterior. Després, contribuir a elevar el nivell de vida de les ciutadanes i ciutadans de Viladecans, ja que la política cultural es desenvolupa també perquè les persones que viuen a Viladecans s'hi trobin més a gust, i augmentin la seva qualitat de vida i la seva satisfacció de pertinença a una comunitat. Finalment, estimular la demanda cultural en una ciutat històricament desproveïda de propostes culturals de qualitat, tenint com a objectiu final la creació d'un públic fidel de la programació del teatre Atrium. En definitiva, treballar perquè tots els esforços esmerçats suposessin un dels signes d'identitat de Viladecans, que identifiqués els veïns i veïnes amb els projectes de la ciutat, tot aconseguint que els ciutadans se la fessin seva.

Si ens centrem en l'activitat teatral, com ja s'ha avançat, des del 1990, gairebé sempre en el primer cap de setmana de juliol, la ciutat de Viladecans es prepara per gaudir d'una nova edició del Festival Internacional de Teatre i Animació Alcarrer. Es tracta de presentar el carrer com a metàfora de la recuperació de les llibertats, el carrer com l'espai de trobada, com a part fonamental de la construcció de la ciutat on tothom s'iguali. I la festa, el teatre, el circ i l'animació, com a part essencial de la participació ciutadana i de la construcció de les ciutats. El Festival va néixer com un projecte que adoptava les tesis de l'escola de sociòlegs de Xicagó, de mitjan anys 30 del segle XX. Tal com afirma Robert E. Park, "la ciutat esdevé quelcom més que una aglomeració d'individus i de serveis col·lectius. La ciutat és sobretot un estat d'ànim que posseeix i desenvolupa la seva pròpia cultura."¹⁰ El concepte no era, doncs, el de ciutat entesa com a mecanisme físic o de construcció artificial, sinó que més aviat calia parlar de "fer ciutat" com un element implícit dels processos vitals de les persones que la formen. La filosofia que es fixava al darrere de la proposta es podia resumir amb la idea que projectes com el festival

Alcarrer podien construir tanta o més ciutat que amb la planificació urbanística.

Així doncs, ens hem de remuntar al 1990 per recordar com l'àrea de Serveis Culturals de l'Ajuntament va fer una aposta clara per l'activitat teatral, a banda de la col·laboració que s'estava portant a terme amb l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer, en estreta relació amb el teatre parroquial.

El número del Butlletí de Viladecans corresponent al mes de maig de 1990¹¹ es feia ressò dels preparatius de la primera edició del Festival de Teatre i Animació de Viladecans Alcarrer, encara presentat amb certa timidesa i sense pretensions de convertir-lo en internacional. I ho feia amb aquestes línies:

"Amb l'objectiu de dinamitzar la vida sòcio-cultural de la nostra vila, el departament de Cultura, organitza unes jornades d'escenografia al carrer que es duran a terme cap a final de la primavera. Cada cap de setmana la vida urbana es transformarà en un ampli escenari amb espectacles diversos, dirigits a la població infantil i juvenil, per als no tan joves i per als grans (...)."

L'edició celebrada va superar totes les expectatives, malgrat la presència de la pluja que va obligar a suspendre les actuacions del grup madrileny de Guirigai. Tot el Festival va tenir un pressupost de 8.500.000 pessetes, sufragat en part per una subvenció procedent de la Diputació de Barcelona.¹² L'èxit de crítica i públic va ser destacat i la premsa comarcal es va fer ressò important dels actes.

Aquest fet va empènyer els organitzadors a muntar la segona edició del festival celebrada els caps de setmana del 31 de maig al 16 de juny de 1991. En aquesta ocasió, l'Ajuntament va decidir realitzar la contractació directa dels serveis d'organització, mitjançant una licitació valorada en 800.000 pessetes.¹³ Finalment, l'empresa guanyadora del contracte de serveis va ser l'empresa Agua de la India.

En aquesta edició hi va haver funàmbuls, saltimbanquis i actors i actrius que van recórrer amb gran animació els carrers i les places de Viladecans. Amb un pressupost total de 14 milions de pessetes –4 dels quals van ser subvencionats per l'Olimpiada Cultural i per la Diputació de Barcelona–, es va comptar amb un total de 26 grups teatrals, on calia destacar un cercavila muntat pel grup Rovell d'Ou,

¹⁰ PARK, R. E., *La ciudad y otros ensayos de ecología urbana*. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1999.

¹¹ AMVA-H, *Butlletí Municipal de Viladecans*, 3a època, núm. 20, Ajuntament de Viladecans, maig de 1990, pàg. 22.

¹² Revista *Vadecans*, Viladecans, juny 1990, pàg. 17.

¹³ AMVA-H, *Butlletí Municipal de Viladecans*, 3a època, núm. 25, Ajuntament de Viladecans, febrer-març de 1991, pàg. 14.

el Teatre Guirigai, el grup Triplolocus, el grup Avalot Teatre i el grup Artristras. Ja aleshores, el llavors president de l'àrea de Serveis Culturals –l'actual alcalde de Viladecans, Carles Ruiz Novella– exposava la intenció de la corporació municipal de consolidar el certamen amb una oficina permanent a Viladecans i una escola de teatre, que fes d'impulsora dels creadors i que funcionaria a partir de l'any següent. Així mateix es plantejava la idea d'obrir la participació a grups amateurs de Viladecans i de la comarca.¹⁴

La tercera edició, celebrada durant dos caps de setmana entre el divendres 3 de juliol i el diumenge 12 de juliol de 1992, va significar un salt endavant, ja que per primer cop es va convertir en un certamen internacional. Va ser un moment en què responsables municipals també van decidir signar un conveni de col·laboració amb Rafael Ginés Guerrero, qui aleshores era també el director i productor del Festival Internacional de Pallassos "Memorial Charlie Rivel" de Cornellà de Llobregat. La seva tasca com a organitzador del Festival de Teatre Alcarrer de Viladecans es va allargar fins el 1997.

Coincidint amb la celebració dels Jocs Olímpics, el 3r Festival de Teatre i Animació Alcarrer 92 va ser la segona de les grans fites que va tenir la ciutat en aquell any –juntament amb les Olimpíades en què Viladecans esdevingué subseu–, tot aplegant un seguit de companyies amateurs procedents de llocs diversos. Hi va haver grups de França, Itàlia, País Valencià i Catalunya. També hi va haver lloc per a la representació de l'obra de l'Agrupació Cultural Mossèn Cinto Verdaguer i de les actuacions dels Dracs i Xanquers de Viladecans.¹⁵

La quarta edició del Festival de Teatre i Animació Alcarrer, del 1993, va comptar amb un espai de comunicació entre professionals del teatre i programadors: es va tractar de l'anomenat El Racó del Carrer, hostatjat inicialment a la Torre del Baró de la ciutat, que a més va esdevenir un escenari de petit format.¹⁶

A partir d'aquest moment i fins avui dia, Alcarrer ha esdevingut un festival que s'ha convertit en una cita ineludible per als aficionats a les arts escèniques de carrer, tot arribant a les xifres de les 80 companyies participants en l'edició de l'any 2003 o les 200 actuacions que es van portar a terme durant l'edició de l'any 2008. A més a més, és un esdeveniment cultural de primera magnitud tant a nivell local com d'abast comarcal i metropolità. Així, podríem

NOMBRE DE COMPANYIES I ACTUACIONS A LES DIVERSES EDICIONS DEL FESTIVAL INTERNACIONAL ALCARRER (1990-2010)

NOMBRE DE COMPANYIES	
ANY	/ACTUACIONS
1990	15 companyies
1991	26 companyies
1992	19 companyies
1993	13 companyies
1994	s.d
1995	s.d
1996	18 companyies
1997	30 companyies
1998	s.d
1999	60 companyies
2000	s.d
2001	70 companyies
2002	70 companyies
2003	80 companyies
2004	40 companyies
2005	s.d.
2006	50 companyies
2007	s.d.
2008	200 actuacions
2009	150 actuacions
2010	30 companyies

dossier

Font d'informació: AMVA-H, Butlletí de Viladecans. Anys 1990-2010

afirmar que és un dels festivals més importants del gènere dins l'àmbit de l'Estat espanyol.

La dinàmica general del festival ha estat la de programar de dijous a diumenge diferents espais a la ciutat on s'esdevé una programació continuada de teatre de carrer i animació, des de la tarda i fins la matinada. Exceptuant-ne les actuacions principals, la programació general es repeteix durant dos dies en tots els escenaris per facilitar que el públic pugui veure tots els espectacles. Tot plegat configura uns dies en què la ciutat s'inunda d'art i de gent, i es genera un espectacle total on gairebé cent mil persones envaeixen els carrers de Viladecans.

El projecte destaca sobretot perquè amb pocs recursos econòmics es desenvolupa molta activitat teatral. La ciutat esdevé un espai on professionals programadors d'arreu de l'estat i de l'estranger (sobretot França) poden veure moltes produccions i contractar espectacles. Aquest fet provoca que molts grups hi actuïn perquè Alcarrer ha esdevingut un lloc de trobada del sector. Un altre element clau dels darrers anys del festival ha estat la seva internacionalització, ja que un percentatge molt elevat de les propostes artístiques provenen de l'estranger, sobretot d'Europa i Sud-Amèrica. Tanmateix, en les darreres edicions la contenció pressu-

¹⁴ AMVA-H, *Butlletí Municipal de Viladecans*, 3a època, núm. 26, Ajuntament de Viladecans, setembre de 1991, pàg. 15.

¹⁵ AMVA-H, *Butlletí Municipal de Viladecans*, 4a època, núm. 2, Ajuntament de Viladecans, juny de 1992, pàg. 12 i 13.

¹⁶ AMVA-H, *Butlletí Municipal de Viladecans*, 4a època, núm. 9, Ajuntament de Viladecans, juny de 1993, pàg. 13.

Actuació de la ballarina i coreògrafa Sara Baras, a la sala gran d'Atrium Viladecans, el mes de novembre del 2004.
Fotografia d'Antoni Pastor Pérez, Viladecans. AMVA-AI, Fons Ajuntament de Viladecans.

postària ha fet que les propostes de gran format hagin donat pas a espectacles més propers en els quals les despeses de producció siguin molt més assequibles.

En els darrers anys s'ha iniciat una etapa de reflexió al voltant d'aquest projecte, que va ser materialitzat amb l'aprovació del Pla municipal d'Acció Cultural l'any 2007. Primer de tot, perquè la inauguració de l'Auditori Teatre Atrium l'any 2003 –amb la seva programació teatral estable¹⁷– ens havia de fer repensar la política de promoció de la cultura i en aquest cas de les arts escèniques elaborades des de l'Ajuntament de Viladecans. Segon, perquè en l'època present dominada per l'apuntada recessió econòmica també ens havia de portar a resituar el projecte de teatre fet des de i pel carrer, tot intentant tornar-lo als orígens, en què la festa representava un lloc de trobada familiar i agradable, i cada racó de la ciutat podia esdevenir un petit regal en forma d'actuació teatral, de circ, de música i, per sobre de tot, de teatre.

En el repte dels propers anys, la ciutat de Viladecans disposa de les eines per continuar sent el referent comunitari de la nostra població. Al cap i a la fi, per demostrar-nos que, si som capaços de fer projectes culturals més participatius, podem cohesionar molt més la nostra societat. Atrium Viladecans proposa anualment una programació continuada on s'ofereix un ampli ventall vinculat amb les arts

escèniques: òpera, dansa, música i teatre. I en aquest darrer aspecte cal esmentar la programació paral·lela de teatre infantil, la presència de companyies nacionals i espanyoles de renom, i l'atenció dels darrers anys a l'òpera. També és en aquest sentit que s'ha posat en marxa, des del 2009, un nou projecte: l'Ateneu de les Arts. Un projecte que pretén ser un centre per a la formació i sensibilització artística, amb voluntat d'esdevenir un espai multidisciplinari i polivalent on es puguin trobar totes les manifestacions artístiques: teatre, música, dansa i arts visuals. Un espai on es comparteixen sabers i experiències per generar coneixement.

L'Ateneu acollirà una oferta estable i diversa d'activitats formatives i culturals adreçades a tota la ciutadania. Voldrà oferir una visió global del fet artístic, el qual ha de generar una dinàmica conjunta de la música, el teatre, la dansa i les arts plàstiques i visuals, dels diversos nivells d'aprenentatge, de les diverses tècniques artístiques i de les diferents franges d'edat, procedències i bagatges previs dels ciutadans usuaris. De moment, i mentre no s'executa un equipament propi, s'ha engegat el projecte en diferents equipaments de la ciutat en què es configura una oferta de tallers i cursos que es vinculen a la ciutat mitjançant el Festival de Teatre Alcarrer. Un dels seus escenaris esdevé la posada en comú dels projectes treballats durant tot l'any pels alumnes de l'Ateneu de les Arts, en les disciplines de música, teatre i dansa.

¹⁷ A banda de donar cabuda a les produccions nacionals i internacionals de les arts escèniques, Atrium Viladecans també dona suport als grups de teatre i dansa amateurs locals: Cia. T Atroz, TNT Teatre, C'est La Vie, Cia. La Esfinge, Cia. de dansa Anthurium, Associació artística TRANS, Dreambox i l'Agrupació Mossèn Cinto Verdaguer, entre d'altres. Aquest grup amateur és el que gaudeix de més experiència i prestigi dins la ciutat i normalment estrenen les seves obres al Centre Cultural Sant Joan, tot i que solen fer també produccions a l'Atrium.

No és difícil aventurar que el futur immediat dels projectes culturals de Viladecans passa per avançar-nos a aquest objectiu de democratització cultural i per apostar per la vivència cultural com una dels motors de les societats contemporànies. Els nostres ciutadans no només voldran gaudir de la cultura sinó que a més voldran viure-la, tot convertint-se en partícips d'aquests projectes culturals de magnitud. Aquesta és la nostra fita.